

חלוקה לבתים על הבסיס פילוסופיה כנתיב לגיבוש זהות ושייכות קבוצתית במסגרת בית ספר למחוננים

ג'ים האן, מייסד ומנהל בית הספר

application to real life
defamiliarizing the familiar
Deeper Learning *exploration*

- is learning you retain (it lasts)
- is learning you actually care about (it's sincere)
- involves genuine respect for the problem

demystifying everyday objects!

less fear

Hands on (not spectator)

Subst. to student respect

immersive focused on learning

Fun + making mistakes

Divide deep into a topic you care about

it involves authentic challenge

Learn through genuine dialog

And...

Add to the list or

An example of Deeper Learning from your experience

transformative willingness to take risks. experiential

not knowing as a path to wisdom

choice

EWALKAT weeks for 70 minutes for Big Kids

מהי למידה
מעמיקה יותר?

מחוננות וקיבעון?

קיבעון קוגניטיבי = הקושי של האדם לשנות את דפוסי המחשבה שלו (זקרנסקי 2018)
דמיון מגורה יתר על המידה גורם לקושי לבצע פעילויות כיתתיות מקובעות (לינד 2011)
תלמידים מחוננים עלולים לגלות מקובעות ולהתקשות במסגרות מקובעות

המטרה : לעודד גמישות על פי מקובעות

- יש להימנע ממתלות וכלי הערכה שמענישים על גמישות מחשבית
- האדם החכם ביותר הוא לעתים קרובות זה שעונה על השאלות הכי מהר

פילוסופיה לילדים ובתים על בסיס פילוסופיה

חינוך לפילוסופיה ודיון בניסויים מחשבתיים

פעילויות מבוססות דיון
הן במסגרת הבית
והן בין הבתים

הזדמנות ליצור קשרים חברתיים
על בסיס אמונות וזהויות
אינטלקטואליות משותפות

שאלון עם ניסויים
מחשבתיים פילוסופיים

עידוד וחגיגת רעיונות חדשים
ושינויים בדפוסי החשיבה

הזדמנויות תכופות
לעצב בתים חדשים

01 נותנים לך לבחור בין שני כדורים. כדור צהוב שמאפשר לך לחשוב בהיגיון ולתפוס את המציאות טוב יותר מכל השאר, או כדור ירוק המאפשר לך להרגיש רגשות ולהעריך יופי באופן אינטנסיבי יותר מכל השאר. ניתן לבחור ולבלוע רק כדור אחד. איזה מהם תבלע?

כדור צהוב   כדור ירוק

02 ברגע שנבין את כל מה שיש לדעת בתחום הפיזיקה, הן הניוטונית והן התת-אטומית, נוכל להבין הכל על התנהגות האדם והחוויה האנושית

לא מסכים במידה רבה   1 2 3 4 5 6   מסכים במידה רבה

03 יש להחליף את מנהיגי העולם ברובוטים שפועלים על פי חוקים נוקשים ומוגדרים היטב

לא מסכים במידה רבה   1 2 3 4 5 6   מסכים במידה רבה

04 רעיון ה'אמת' הוא מיתוס

לא מסכים במידה רבה   1 2 3 4 5 6   מסכים במידה רבה

05 הידע של העמים הילידים שווה בערכו לידע של העמים המתועשים.

לא מסכים במידה רבה   1 2 3 4 5 6   מסכים במידה רבה

06

בעתיד, בהינתן מחשב-על המכיל את כל הידע על המיקום ומצב הצבירה של כל חלקיק וחלקיק ביקום (וכן את כל חוקי הפיזיקה), אותו מחשב-על יהיה מסוגל לחזות במדויק כל מה שיקרה בעתיד.

לא מסכים במידה רבה   1 2 3 4 5 6   מסכים במידה רבה

07

אם ילדים יקבלו את האפשרות לעשות ככל העולה על רוחם, מתי שהם רוצים, הם יגדלו להיות מאושרים יותר ומתפקדים טוב יותר בחברה

לא מסכים במידה רבה   1 2 3 4 5 6   מסכים במידה רבה

מצא מישהו/י שהתשובה שלו/ה לאחת השאלות שונה משלך בהפרש של לפחות שתי נקודות

הסבד את תהליך המחשבה שלך והקשב היטב לתהליך המחשבה שלו/ה. באיזה אופן ומאיזו סיבה אתם לא מסכימים?

01

נותנים לך לבחור בין שני כדורים. כדור צהוב שמאפשר לך לחשוב בהיגיון ולתפוס את המציאות טוב יותר מכל השאר, או כדור ירוק המאפשר לך להרגיש רגשות ולהעריך יופי באופן אינטנסיבי יותר מכל השאר. ניתן לבחור ולבלוע רק כדור אחד. איזה מהם תבלע?

כדור צהוב   כדור ירוק

02

ברגע שנבין את כל מה שיש לדעת בתחום הפיזיקה, הן הניוטונית והן התת-אטומית, נוכל להבין הכל על התנהגות האדם והחוויה האנושית

לא מסכים במידה רבה	1	2	3	4	5	6	מסכים במידה רבה
	ר3	ר2	ר1	ר1	ר1	ר2	

03

יש להחליף את מנהיגי העולם ברובוטים שפועלים על פי חוקים נוקשים ומוגדרים היטב

לא מסכים במידה רבה	1	2	3	4	5	6	מסכים במידה רבה
	ר3	ר2	ר1	ר1	ר1	ר2	

04

רעיון ה'אמת' הוא מיתוס

לא מסכים במידה רבה	1	2	3	4	5	6	מסכים במידה רבה
	ר3	ר2	ר1	ר1	ר1	ר2	

05

הידע של העמים הילידים שווה בערכו לידע של העמים המתועשים.

לא מסכים במידה רבה	1	2	3	4	5	6	מסכים במידה רבה
	ר3	ר2	ר1	ר1	ר1	ר2	

06

בעתיד, בהינתן מחשב-על המכיל את כל הידע על המיקום ומצב הצבירה של כל חלקיק וחלקיק ביקום (וכן את כל חוקי הפיזיקה), אותו מחשב-על יהיה מסוגל לחזות במדויק כל מה שיקרה בעתיד.

לא מסכים במידה רבה	1	2	3	4	5	6	מסכים במידה רבה
	ר3	ר2	ר1	ר1	ר1	ר2	

07

אם ילדים יקבלו את האפשרות לעשות ככל העולה על רוחם, מתי שהם רוצים, הם יגדלו להיות מאושרים יותר ומתפקדים טוב יותר בחברה

לא מסכים במידה רבה	1	2	3	4	5	6	מסכים במידה רבה
	ר3	ר2	ר1	ר1	ר1	ר2	

מקסימום נקודות ד' 23

מועדון פילוסופיית הנאורות

המועדון הפילוסופיה הרומנטית

שחקן חופשי

מקסימום נקודות נ' 23

נ פחות ד גדול מאפס

נ פחות ד קטן מאפס

נ פחות ד שווה לאפס

תנועות הנאורות מול התנועה הרומנטית

רומנטיציזם

רגש/דמיון

הבלתי-רציונלי

טבע

אנשים "בלתי מתורבתים"

הכפר

הפרטיקולרי

לאומיות

הפרט/הבדידות

נאורות

היגיון

הרציונלי

תרבות

אנשים מתורבתים, משכילים

העיר

האוניברסלי

אינטרנציונליזם

החברה/חיי החברה

מאפיינים משותפים

חשיבות החירות
כאידאל

חוסר שביעות רצון מן הסטטוס קוו
הנאורות: רפורמה
התנועה הרומנטית: מהפכה

חשיבות
האינדיבידואל

Enlightenment & Romantic Thinkers

Evidence
Inquiry
Reason
Reason
Reason
Belief that there is
unbiased thinking
Logic
Skepticism
Innovation

What Question Are
They Fighting
Over?

Only focusing on the
good (Naive)
Nostalgia
Emotion
Emotion, feelings
Emotion
Refinement of
Feelings
Anti-Technology
" Industrialism
Status Quo ↓
Nature ↑

דיון בזוגות:

איזו שאלה או שאלות עולות ב"ריב" שבין הוגי תנועת
הנאורות והוגי התנועה הרומנטית?

רומנטיציזם

רגש/דמיון
הבלתי-רציונלי
טבע
אנשים "בלתי מתורבתים"
הכפר
הפרטיקולרי
לאומיות
הפרט/הבדידות

נאורות

היגיון
הרציונלי
תרבות
אנשים מתורבתים, משכילים
העיר
האוניברסלי
אינטרנציונליזם
החברה/חיי החברה

7/ What is the ideal balance of reason & emotion?

Which should prevail - order or nature?

Should we return to our origins?

How can we unite humanity?

Should we follow fact or feeling?

Should humans control nature or live in harmony with it? ^{respect}

Should we keep innovating or be depressed & think about nature?

What kind of world do we live in?

Passion, or productivity?

Analysis or total freedom?
naïveté

Is our Advancement natural and is "natural" good? _{piezo}

Order vs Happiness?

חשיבה רגשית

היכולת לראות את נקודת המבט של הזולת, אמפתיה

היכולת לחוות דעה על פעולות הזולת מתוך מספר נקודות מבט

התגברות על מקובעות, התמודדות מכובדת עם אי-הסכמות

מיומנויות תקשורת

חשיבה שיתופית על חשבון חשיבה תחרותית

פיתוח היכולת לגשת לבעיות חברתיות מורכבות מבלי לסמן פתרון

אחד פשוט או "מנצח" (בניגוד למקובל בפדגוגיה הפסיבית)

הנחלת הרעיון שלשנות את דעתך הוא סימן לבגרות ועוצמה

אינטלקטואלית

אפורה!

חשיבה פילוסופית

לחשוב בכוחות עצמך

היכולת להעריך טיעונים לבד ובקבוצה

מיפוי טיעונים

תנאים מספיקים ותנאים הכרחיים

ניתוח קונספטואלי

דוגמאות ודוגמאות שכנגד

זיהוי ואיתגור הנחות

בחירת השלכות

זיהוי דיכוטומיות סרק

ניסוח שאלות בעלות ערך, העלאת רעיונות חדשניים

פיתוח יכולת התמודדות עם בעיות בעלות מספר

פתרונות אפשריים (אין תשובה "נכונה" אחת)

מקורות מידע ללימוד פילוסופיה

סרטונים

סוגיות מסוריות בצנצנת:

**דשימת השאלות
הפילוסופיות של קוואליה:**

משחקים ומערכי שיעור 01

משחקים ומערכי שיעור 02

משחקים ומערכי שיעור 03

משחקים ומערכי שיעור 04

ניסויים מחשבתיים שעובדים היטב עם ילדים

- בעיית הקרונית (האם ההבדל בין טוב לרע הוא עניין של מספרים?) (קשור גם ל: בעיית החולה הבריא)
  - בעיית גטייר (מה זה אומר לדעת משהו?)
  - הכנר של תומסון (מה אנו חבים למי שתלוי בנו?)
  - מכונת החוויות של נוזיק* (האם היית חי במציאות מדומה אם אינך יודע שהיא מדומה?)
  - החדר הסיני* (מה זה אומר לדעת שפה? האם לדעת ולהבין הם שני דברים שונים?)
  - הספינה של תזאוס* (מה מעניק לדבר מה את זהותו?)
  - איש הביצות (מה מעניק לאדם את זהותו?)
  - חידת הזהות הפרסונלית (מחלת השכחה) של ג'ון לוק (באיזו מידה הזיכרון קובע לנו את הזהות?)
  - הילד הטובע (כיצד נחליט למי ומתי לעזור?)
  - היפותזת חמש הדקות של ראסל* (האם ניתן להוכיח שהעולם לא נברא לפני חמש דקות?)
  - השד המרושע של דקארט* (האם ניתן לסמוך על מחשבותיך?)
- *עובד היטב עם ילדים צעירים יותר**

הצטרפו לתנועת הפילוסופיה לילדים!

- plato-philosophy.org
- sophianetwork.eu
- philosophy-foundation.org
- qualiaschool.org

